

CONSTITUȚIA REPUBLICII ITALIENE

COSTITUZIONE ITALIANA
TRADUZIONE IN LINGUA ROMENA

Senato della Repubblica

BIBLIOTECA ITALIA

CONSTITUȚIA REPUBLICII ITALIENE

COSTITUZIONE ITALIANA
TRADUZIONE IN LINGUA ROMENA
AGGIORNATA ALLA LEGGE COSTITUZIONALE
26 SETTEMBRE 2023, N. 1

Senato della Repubblica

Gli aspetti linguistici sono stati curati
dal Servizio degli affari internazionali
del Senato della Repubblica
con la collaborazione della dottoressa Violeta Popescu

Gli aspetti grafici ed editoriali sono stati curati
dall'Ufficio delle informazioni parlamentari,
dell'archivio e delle pubblicazioni del Senato

Le pubblicazioni del Senato sono disponibili
gratuitamente online in formato elettronico
www.senato.it/publicazioni

La versione a stampa, ove disponibile,
può essere richiesta alla Libreria del Senato
libreria@senato.it

Aspectele lingvistice au fost îngrijite
de Serviciul afacerilor internaționale
al Senatului Republicii
în colaborare cu dr. Violeta Popescu

Aspectele grafice și editoriale au fost îngrijite
de Biroul pentru informații parlamentare,
arhive și publicații ale Senatului.

Publicațiile Senatului sunt disponibile
gratuit online, în format electronic
www.senato.it/publicazioni

Versiunea tipărită, în funcție de disponibilitate,
poate fi comandată la Librăria Senatului
libreria@senato.it

CUPRINS

Principii fundamentale (Art. 1-12)	5
--	---

PRIMA PARTE

Drepturi și îndatoriri ale cetățenilor

TITLUL I – Raporturile civile (Art. 13-28)	10
TITLUL II – Raporturile etico – sociale (Art. 29-34)	16
TITLUL III – Raporturile economice (Art. 35-47)	18
TITLUL IV – Raporturile politice (Art. 48-54)	23

PARTEA A DOUA

Organizarea Republicii

TITLUL I – Parlamentul	26
<i>Secțiunea I</i> – Camerele (Art. 55-69) . . .	26
<i>Secțiunea II</i> – Adoptarea legilor (Art. 70-82)	31

TITLUL II – Președintele Republicii (Art. 83-91)	36
TITLUL III – Guvernul	40
<i>Secțiunea I</i> – Consiliul de Miniștri (Art. 92-96)	40
<i>Secțiunea II</i> – Administrația Publică (Art. 97-98)	42
<i>Secțiunea III</i> – Organele auxiliare (Art. 99-100)	43
TITLUL IV – Autoritatea Judecătorească ..	44
<i>Secțiunea I</i> – Instanțele Judecătorești (Art. 101-110)	44
<i>Secțiunea II</i> – Normele Juridice (Art. 111-113)	48
TITLUL V – Regiunile, Provinciile, Primăriile (Art. 114-133)	50
TITLUL VI – Garanțiile Constituționale ...	63
<i>Secțiunea I</i> – Curtea Constituțională (Art. 134-137)	63
<i>Secțiunea II</i> – Revizuirea Constituției. Legile Constituționale (Art. 138-139)	66
Dispoziții tranzitorii și finale (I-XVIII)	67

CONSTITUȚIA REPUBLICII ITALIENE

PREȘEDINTELE PROVIZORIU AL STATULUI

Luând în considerare deliberarea Adunării Constituante care în ședința din 22 decembrie 1947 a aprobat Constituția Republicii Italiene;

Luând în considerare a XVIII-a hotărâre finală a Constituției;

PROMULGĂ

Constituția Republicii Italiene cu următorul text:

PRINCIPII FUNDAMENTALE

Art. 1.

Italia este o Republică democratică, întemeiată pe muncă.

Suveranitatea aparține poporului, care o exercită în formele și în limitele Constituției.

Art. 2.

Republica recunoaște și garantează drepturile inalienabile ale omului, atât individual, cât și în cadrul grupurilor sociale în care se manifestă personalitatea sa, și cere îndeplinirea propriilor obligații imperative de solidaritate politică, economică și socială.

Art. 3.

Toți cetățenii au aceeași demnitate socială și sunt egali în fața legii fără deosebire de sex, de rasă, de limbă, de religie, de opiniile politice, de statutul personal și social.

Este îndatorirea Republicii să elimine obstacolele economice și sociale care, limitând efectiv libertatea și egalitatea cetățenilor, împiedică deplina dezvoltare a persoanei umane și participarea efectivă a tuturor oamenilor muncii la organizarea politică, economică și socială a țării.

Art. 4.

Republica recunoaște tuturor cetățenilor dreptul de a munci și susține condițiile prin care acest drept devine efectiv. Fiecare cetățean are datoria de a desfășura, în funcție de propriile capacități și din proprie alegere, o activitate sau de a deține o funcție prin care să contribuie la progresul material și spiritual al societății.

Art. 5.

Republica, unitară și indivizibilă, recunoaște și susține autonomiile locale; implementează în serviciile care depind de Stat, cea mai amplă descentralizare administrativă; adaptează principiile și metodele legislației ei la exigențele autonomiei și descentralizării.

Art. 6.

Republica protejează prin măsuri corespunzătoare minoritățile lingvistice.

Art. 7.

Statul și Biserica catolică sunt fiecare independente și suverane în propria sferă de activitate.

Relațiile lor sunt reglementate de Tratatul de la Lateran.

Modificările aduse Tratatelor, acceptate de cele două părți, nu necesită proceduri de revizuire constituțională.

Art. 8.

Toate confesiunile religioase sunt la fel de libere în fața legii.

Confesiunile religioase, altele decât cea catolică, au dreptul de a se organiza conform propriului statut, în măsura în care ele nu sunt contrare sistemului juridic italian.

Relațiile lor cu Statul sunt reglementate prin lege, în baza acordurilor încheiate cu reprezentanții acestora.

Art. 9.

Republica sprijină dezvoltarea culturii și cercetarea științifică și tehnică.

Protejează peisajul natural și patrimoniul istoric și artistic al Națiunii.

Protejează mediul, biodiversitatea și ecosistemele, în interesul generațiilor viitoare. Legea statului reglementează metodele și formele de protecție ale animalelor.

Art. 10.

Sistemul juridic italian se conformează normelor dreptului internațional recunoscute general.

Statutul juridic al cetățeanului străin este reglementat prin lege în conformitate cu normele și tratatele internaționale.

Cetățeanului străin căruia îi este interzisă în țara de origine exercitarea libertăților democratice garantate de Constituția italiană, are dreptul la azil [politic] pe teritoriul Republicii, conform condițiilor stabilite de lege.

Nu este admisă extrădarea unui străin pentru infracțiuni politice.

Art. 11.

Italia respinge războiul ca instrument de insultă la libertatea altor popoare și ca mijloc de rezolvare a

conflictelor internaționale; permite, în condiții de egalitate cu alte State, limitări ale suveranității, necesare unui sistem care să asigure pacea și dreptatea între Națiuni; susține și încurajează organizațiile internaționale îndreptate către un asemenea scop.

Art. 12.

Drapelul Republicii este tricolorul italian: verde, alb și roșu, cu trei benzi verticale de dimensiuni egale.

PRIMA PARTE

DREPTURI ȘI ÎNDATORIRI ALE
CETĂȚENILOR

TITLUL I

RAPORTURILE CIVILE

Art. 13.

Libertatea individuală este inviolabilă.

Nu este admisă nicio formă de reținere, de inspecție sau de percheziție personală, și nicio altă restricție a libertății individuale, decât prin-un act motivat din partea autorităților judiciare și numai în cazurile și modalitățile prevăzute de lege.

În cazuri excepționale de necesitate și urgență, și în limitele stricte impuse de lege, autoritățile de ordine și siguranță publică pot adopta măsuri provizorii, care trebuie comunicate în patruzeci și opt de ore autorităților judiciare și care, dacă aceasta nu le validează în următoarele patruzeci și opt de ore, vor fi considerate revocate și fără niciun efect.

Este pedepsită orice violență fizică sau morală asupra persoanele private de libertate.

Legea stabilește limitele maxime pentru arestul preventiv.

Art. 14.

Domiciliul este inviolabil.

Nu pot fi efectuate inspecții sau percheziții sau sechestre, cu excepția cazurilor și modalităților stabilite prin lege și în conformitate cu garanțiile prevăzute pentru protecția libertății personale.

Controalele și inspecțiile pe motive de sănătate, de siguranță publică sau în scopuri economice și fiscale sunt reglementate de legi speciale.

Art. 15.

Libertatea și secretul corespondenței și oricărei alte forme de comunicare sunt inviolabile.

Limitarea lor se poate produce numai printr-un act motivat din partea autorității judiciare și cu garanțiile stabilite prin lege.

Art. 16.

Fiecare cetățean are dreptul la liberă circulație și sedere în orice parte a teritoriului național, cu excepția limitărilor pe care legea le stabilește în linii generale din motive de sănătate sau de siguranță. Nicio restricție nu poate fi determinată din motive politice.

Fiecare cetățean este liber să părăsească teritoriul Republicii și să reentre, cu excepția obligațiilor legale.

Art. 17.

Cetățenii beneficiază de dreptul de a se întruni în mod pașnic și fără arme.

Pentru întruniri, chiar și în locuri deschise publicului nu este nevoie de o înștiințare.

Pentru organizarea de adunări în spațiul public este necesar preavizul autorităților, care le pot interzice numai din motive justificate de siguranță sau de protecție publică.

Art. 18.

Cetățenii beneficiază de dreptul de a se asocia liber, fără autorizație, în scopuri care nu sunt interzise persoanelor prin legea penală.

Asociațiile secrete sunt interzise, precum și cele care urmăresc, chiar indirect, scopuri politice prin intermediul organizațiilor militare.

Art. 19.

Toți cetățenii au dreptul să își exprime liber credința religioasă sub orice formă, individuală sau colectivă, să difuzeze și să își manifeste propriul cult, în privat sau în public, cu condiția să nu contravină prin ritualurile lor bunele moravuri.

Art. 20.

Caracterul ecleziastic și scopul religios sau de cult al unei asociații sau instituții, nu pot să constituie

cauza unor speciale limitări legislative, nici ale unor obligații fiscale speciale pentru constituirea ei, capacitatea juridică sau orice altă formă de activitate.

Art. 21.

Toți cetățenii au dreptul de a-și manifesta în mod liber propriile idei prin cuvânt, prin scris sau orice alt mijloc de difuzare.

Presa nu poate fi subiectul unor autorizații sau cenzuri.

Procedura de sechestru poate fi aplicată doar printr-o motivație din partea autorității judiciare în cazul unor infracțiuni, care sunt autorizate în mod expres în legea presei, sau în cazul încălcării normelor pe care aceiași lege le prescrie în vederea indicării celor responsabili.

În asemenea cazuri, de absolută urgență și imposibilitate din partea autorităților judiciare de a interveni la timp, sechestrul presei poate fi efectuat de ofițeri ai poliției judiciare, care trebuie imediat și în nu mai mult de douăzeci și patru de ore, să denunțe autorității judiciare. Dacă acest lucru nu este validat în următoarele douăzeci și patru ore, sechestrul este revocat și nu are niciun efect.

Legea poate stabili, în baza unor norme cu caracter general, că trebuie să fie făcute publice modalitățile de finanțare ale presei periodice.

Sunt interzise publicațiile tipărite, spectacolele și toate celelalte manifestări contrare bunelor moravuri.

Legea stabilește măsurile adecvate pentru prevenirea și reprimarea încălcărilor.

Art. 22.

Nimeni nu poate fi lipsit, pe motive politice, de capacitatea judiciară, de cetățenie, de nume.

Art. 23.

Nicio prestație personală sau patrimonială nu poate fi impusă, cu excepția celor stabilite prin lege.

Art. 24.

Toți cetățenii au dreptul să acționeze în judecată pentru protejarea propriilor drepturi și interese legitime.

Dreptul la apărare este inviolabil în orice etapă a procedurii juridice.

Celor fără posibilități le sunt oferite mijloace pentru a acționa și a se apăra, în fața oricărei instanțe judecătorești, prin instituții abilitate.

Legea stabilește condițiile și modalitățile de îndreptare a erorilor judiciare.

Art. 25.

Nimeni nu poate fi refuzat de judecătorul natural stabilit prin lege.

Nimeni nu poate fi pedepsit decât în baza unei legi intrate în vigoare înaintea comiterii faptei.

Nimeni nu poate fi supus măsurilor de securitate, decât cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 26.

Extrădarea cetățeanului poate fi permisă numai dacă este prevăzută în mod expres în convențiile internaționale.

În niciun caz ea nu poate fi acceptată pentru crime politice.

Art. 27.

Responsabilitatea penală este personală.

Acuzatul nu poate fi considerat vinovat până la sentința definitivă.

Sancțiunile aplicate nu pot consta în tratamente inumane și ele trebuie să ducă la îndreptarea condamnatului.

Pedeapsa cu moartea nu este permisă.

Art. 28.

Funcționari și angajații Statului și ai instituțiilor publice sunt direct responsabili, conform legilor penale, civile și administrative, de faptele comise cu încălcarea drepturilor. În asemenea cazuri responsabilitatea civilă se extinde asupra Statului și a instituțiilor publice.

TITLUL II

RAPORTURILE ETICO – SOCIALE

Art. 29.

Republica recunoaște drepturile familiei ca nucleu natural întemeiată pe căsătorie.

Căsătoria este constituită pe baza egalității morale și juridice a soților, în limitele stabilite de lege în vederea unității familiei.

Art. 30.

Este datoria și dreptul părinților să întrețină, să instruiască și să educe copiii, chiar și celor născuți în afara căsătoriei.

În cazurile de incapacitate a părinților, legea stabilește cine trebuie să îi preia în îngrijire.

Legea asigură copiilor născuți în afara căsătoriei orice pârghie de protecție juridică și socială, compatibilă cu drepturile celorlalți membri ai familiei legitime.

Legea stabilește normele și limitele pentru stabilirea paternității.

Art. 31.

Republica sprijină cu măsuri economice și alte facilități formarea familiei și îndeplinirea sarcinilor respective, cu atenție specială acordată familiilor numeroase.

Ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, sprijinind instituțiile necesare în acest scop.

Art. 32.

Republica protejează sănătatea ca drept fundamental al individului și de interes al colectivității și garantează tratamente gratuite celor fără posibilități.

Nimeni nu poate fi obligat la un anumit tratament medical decât prin dispozițiile Legii. Legea nu poate în nici un caz să încalce limitele impuse de respectul față de persoana umană.

Art. 33.

Arta și știința sunt libere, precum și educația.

Republica hotărăște normele generale ale învățământului și înființează școli de stat pentru toate treptele și gradele.

Organismele și persoanele private au dreptul de a fonda școli și instituții de învățământ, fără taxe către Stat.

Legea, când stabilește drepturile și obligațiile școlilor private care cer recunoaștere, trebuie să le asigure acestora deplină libertate, iar elevilor lor un tratament școlar echivalent cu cel al elevilor din școlile de stat.

Este necesară susținerea unui examen de Stat pentru admiterea la diferitele grade și trepte școlare, sau pentru finalizarea acestora și pentru obținerea atestatului de abilitare în vederea practicării profesiei.

Instituțiile de înalt nivel cultural, universitățile și academiile, au dreptul de a-și stabili regulamente autonome în limitele stabilite de legile Statului.

Republica recunoaște valoarea educativă, socială și de promovare a sănătății psihofizice a activităților sportive, sub toate formele lor.

Art. 34.

Școala este un drept al tuturor.

Învățământul de bază, cu durata de cel puțin opt ani, este obligatoriu și gratuit.

Cei dotați și cei cu merite deosebite, chiar dacă sunt lipsiți de posibilități materiale, au dreptul să parcurgă cele mai înalte trepte de studii.

Republica susține în mod efectiv acest drept prin burse de studiu, prin acordarea de alocații familiilor precum și alte facilități, care sunt atribuite pe baza unui concurs.

TITLUL III

RAPORTURILE ECONOMICE

Art. 35.

Republica sprijină munca în toate formele și aplicațiile ei.

Se îngrijește de formarea și perfecționarea profesională a lucrătorilor ei.

Promovează și favorizează acordurile și organizațiile internaționale care urmăresc afirmarea și reglementarea drepturilor de muncă.

Recunoaște libertatea de emigrare, cu excepția obligațiilor stabilite de lege pentru interesul general, și protejează forța de muncă italiană în străinătate.

Art. 36.

Muncitorul are dreptul la o plată proporțională cu cantitatea și calitatea muncii sale și în orice caz, suficientă pentru a-și asigura lui și familiei sale o viață liberă și demnă.

Durata maximă a zilei de lucru este stabilită prin lege.

Muncitorul are dreptul la odihnă săptămânală și concediu anual plătit, și nu poate renunța la acestea.

Art. 37.

Femeia care lucrează are aceleași drepturi și, la muncă egală, aceleași retribuții care revin unui lucrător bărbat. Condițiile de muncă trebuie să permită îndeplinirea rolului său familiar esențial și să asigure mamei și copilului o protecție specială și adecvată.

Legea stabilește limita minimă de vârstă pentru munca salariată.

Republica protejează munca minorilor prin norme speciale și le garantează acestora, o plată egală pentru o muncă egală desfășurată.

Art. 38.

Orice cetățean care nu este apt de muncă și este lipsit de mijloacele necesare pentru a trăi are dreptul la întreținere și la asistență socială.

Muncitorii au dreptul în caz de accident, boală, invaliditate, bătrânețe și șomaj involuntar să li se ofere mijloace adecvate nevoilor lor de trai.

Persoanele în incapacitate de muncă și persoanele cu handicap au dreptul la educație și la formare profesională.

Sarcinile prevăzute în acest articol sunt îndeplinite de organisme și instituții prevăzute sau integrate Statului.

Asistența privată este liberă.

Art. 39.

Organizarea sindicală este liberă.

Sindicatelor nu le poate fi impusă altă obligație decât aceea de a se înregistra pe lângă instituțiile locale și centrale, conform normelor stabilite de lege.

La înregistrarea statutelor sindicatelor este nevoie ca acestea să prezinte un regulament intern pe bază democratică.

Sindicatelor înregistrate au personalitate juridică. Acestea, reprezentate în mod unitar proporțional cu numărul celor înscriși, pot să încheie contracte colective de muncă cu efect obligatoriu pentru toți cei care aparțin categoriilor la care se referă contractul.

Art. 40.

Dreptul la grevă se exercită în cadrul legilor care îl reglementează.

Art. 41.

Inițiativa economică privată este liberă.

Ea nu se poate desfășura în contradicție cu utilitatea socială sau în direcții care pot produce daune la adresa sănătății, a mediului, a siguranței, a libertății și demnității umane.

Legea stabilește programele și controalele necesare, astfel încât activitatea economică publică și privată să poată fi coordonată și îndreptată în scopuri sociale și de protejare a mediului.

Art. 42.

Proprietatea poate fi publică sau privată. Bunurile economice aparțin Statului, societăților sau persoanelor private.

Proprietatea privată este recunoscută și garantată prin lege, care determină modalitățile de cumpărare, de folosință și limitele în scopul asigurării funcției ei sociale și pentru a o face accesibilă tuturor.

Proprietatea privată poate fi, în cazurile prevăzute de lege, și după despăgubire, expropriată din motive de interes general.

Legea stabilește normele și limitele succesiunii legitime și testamentare și drepturile Statului asupra moștenirii.

Art. 43.

În cazuri de interes general, legea poate să rezerve încă de la început sau să transfere ulterior, prin expropriere și numai după despăgubire, către Stat, către instituții publice sau către grupuri de lucrători

sau de utilizatori, anumite companii sau categorii de companii care au legătură cu servicii publice esențiale, cu surse de energie sau cu situații de monopol și care prezintă un interes general preeminent.

Art. 44.

Pentru a realiza o exploatare rațională a solului și a stabili relații sociale echitabile, legea impune obligații și restricții asupra proprietății funciare private, stabilește limitele extinderii sale în funcție de regiunile și zonele agricole, promovează și impune fertilizarea terenurilor, transformarea proprietății latifundiare și reconstituirea unităților productive; ajută proprietățile mici și mijlocii.

Legea prevede măsuri în favoarea zonelor de munte.

Art. 45.

Republica recunoaște funcția socială a cooperării de natură reciprocă și fără scopul speculației private. Legea promovează și susține creșterea prin mijloacele cele mai potrivite și îi asigură acesteia prin controale adecvate, caracterul și scopurile.

Lege sprijină și protejează dezvoltarea industriei manufacturiere.

Art. 46.

În scopurile creșterii economice și sociale a muncii și în armonie cu nevoile de producție, Republica re-

cunoaște dreptul lucrătorilor de a colabora, în condițiile și în limitele stabilite de lege, la gestionarea companiilor.

Art. 47.

Republica încurajează și protejează economisirile în toate formele sale; organizează, coordonează și controlează exercitarea creditului. Favorizează direcționarea economisirilor către locuințele de proprietate, proprietatea agricolă și investițiile directe sau indirecte în marile complexe de producție ale Țării.

TITLUL IV

RAPORTURILE POLITICE

Art. 48.

Sunt alegători toți cetățenii, bărbați și femei, care au împlinit vârsta majoratului.

Votul este personal și egal, liber și secret. Exprimarea votului este o datorie civică.

Legea stabilește cerințele și metodele de exercitare a dreptului de vot al cetățenilor rezidenți în străinătate și asigură posibilitatea exercitării acestuia. În acest scop este instituită o circumscripție a Diasporei pentru alegerea Camerelor, căreia îi sunt atribuite secții de votare în numărul stabilit de norma constituț-

ională și în conformitate cu criteriile stabilite prin lege.

Dreptul la vot nu poate fi limitat decât în cazul incapacității civile sau ca urmare a unei sentințe penale irevocabile sau în cazuri de incapacitate morală prevăzută de lege.

Art. 49.

Toți cetățenii au dreptul de a se asocia liber în partide pentru a contribui cu metode democratice la desfășurarea politicii naționale.

Art. 50.

Toți cetățenii se pot adresa cu petiții Camerelor pentru a solicita măsuri legislative sau a expune nevoile comune.

Art. 51.

Toți cetățenii de ambele sexe au acces la funcțiile publice și la funcțiile politice în condiții de egalitate, în conformitate cu cerințele stabilite de lege. În acest scop, Republica promovează cu prevederi corespunzătoare, oportunități egale între femei și bărbați.

Pentru accesul la birourile publice și la funcțiile publice electivă, legea privește egalizarea șanselor și pentru cetățenii italieni care nu aparțin Republicii.

Cine este ales la funcții publice electivă, are dreptul de a dispune de timpul necesar îndeplinirii acestuia, menținându-și locul de muncă.

Art. 52

Apărarea Patriei este o datorie sfântă a cetățeanului.

Serviciul militar este obligatoriu în limitele și condițiile stabilite de lege. Îndeplinirea acestuia nu afectează locul de muncă al cetățeanului, și nici exercitarea drepturilor politice.

Organizarea Forțelor armate este conformă cu spiritul democratic al Republicii.

Art. 53.

Toți cetățenii au obligația să contribuie la cheltuielile publice în conformitate cu venitul.

Sistemul fiscal are la bază criteriile de impozitare progresivă.

Art. 54.

Toți cetățenii au datoria de a fi loiali Republicii și să respecte Constituția și legile.

Cetățenilor cărora le sunt încredințate funcții publice au datoria să le îndeplinească cu disciplină și onoare, depunând jurământ în cazurile stabilite prin lege.

PARTEA A DOUA

ORGANIZAREA REPUBLICII

TITLUL I

PARLAMENTUL

SECȚIUNEA I – *Camerele*

Art. 55.

Parlamentul este format din Camera Deputaților și Senatul Republicii.

Parlamentul se reunește în ședință comună a membrilor celor două Camere, doar în cazurile stabilite de Constituție.

Art. 56.

Camera Deputaților este aleasă prin vot universal și direct.

Numărul deputaților este de patru sute, dintre care opt sunt aleși în circumscripția Diasporei.

Pot fi aleși deputați toți alegătorii care, până în ziua alegerilor, au împlinit vârsta de douăzeci și cinci de ani.

Distribuirea locurilor în circumscripțiile electorale, cu excepția numărului de locuri alocate circumscripției Diasporei, se efectuează prin împărțirea numărului de locuitori ai Republicii, conform ultimului

recensământ general al populației, la trei sute nouăzeci și doi, distribuind locurile în mod proporțional cu populația fiecărei circumscripții, în funcție de câturile și a resturilor cele mai mari.

Art. 57.

Senatul Republicii este ales la nivel regional, cu excepția secțiilor destinate Diasporei.

Numărul senatorilor aleși este de două sute, dintre care patru sunt aleși în circumscripția Diaspora. Nicio regiune sau provincie autonomă nu poate avea mai puțin de trei senatori; Molise are doi, iar Valle D'Aosta unul.

Repartizarea locurilor între Regiuni și Provinciile autonome, după aplicarea prevederilor paragrafului anterior, se efectuează proporțional cu numărul populației, așa cum rezultă din ultimul recensământ general, pe baza coeficienților întregi și a resturilor mai mari.

Art. 58.

Senatorii sunt aleși prin vot universal și direct.

Alegătorii care au împlinit patruzeci de ani sunt eligibili ca senatori.

Art.59.

Senator pe viață și cu drepturi depline devine acela care a fost președintele Republicii, cu excepția cazului în care acesta renunță.

Președintele Republicii poate să numească senatori pe viață dintre cetățenii care și-au onorat Patria prin merite deosebite în domeniul social, științific, artistic sau literar. Numărul total al senatorilor activi numiți de Președintele Republicii nu poate în niciun caz să fie mai mare de cinci.

Art. 60.

Camera Deputaților și Senatul sunt alese pe o perioadă de cinci ani.

Durata fiecărei Camere nu poate fi prelungită decât prin lege și doar în caz de război.

Art. 61.

Alegerile noilor Camere au loc în termen de șaptezeci de zile de la expirarea mandatului celui precedent. Prima sesiune trebuie să se desfășoare în cel mult douăzeci de zile de la alegeri.

Până când noile Camere nu sunt organizate, puterea va fi exercitată de Camerele precedente.

Art. 62.

Cele două Camere se reunesc de drept în prima zi lucrătoare a lunii februarie și octombrie.

Fiecare Cameră poate fi convocată în sesiune extraordinară la inițiativa Președintelui ei, a Președintelui Republicii sau a unei treimi din numărul membrilor ei.

Când se reunește în sesiune extraordinară o Cameră, de drept e convocată și cealaltă Cameră.

Art. 63.

Fiecare Cameră își alege dintre membrii săi Președintele și Biroul Permanent.

În ședința comună a Parlamentului, Președintele și Biroul Permanent aparțin Camerei Deputaților.

Art. 64.

Fiecare Cameră adoptă propriul său regulament în baza voturilor majorității absolute a membrilor săi.

Sesiunile sunt publice; totuși fiecare dintre cele două Camere și Parlamentul Camerelor reunite pot să hotărască întâlniri în ședință secretă.

Deliberările fiecărei Camere și a Parlamentului nu sunt valabile dacă nu e prezentă majoritatea membrilor ei, și dacă nu sunt adoptate cu votul majorității celor prezenți, cu excepția faptului când Constituția hotărăște o majoritate specială.

Membrii Guvernului, chiar dacă nu fac parte din cele două Camere, au dreptul, iar dacă li se cere au chiar obligația, să participe la sesiuni. Ei trebuie să fie ascultați ori de câte ori solicită acest lucru.

Art. 65.

Legea stabilește cazurile de neeligibilitate și incompatibilitate cu statutul de deputat sau senator.

Nimeni nu poate aparține în același timp ambelor Camere.

Art. 66.

Fiecare Cameră analizează cerințele de admitere a membrilor săi și cauzele lipsei de eligibilitate și de compatibilitate.

Art. 67.

Fiecare membru al Parlamentului reprezintă Națiunea și își exercită funcțiile sale fără obligația de mandat.

Art. 68.

Membrii Parlamentului nu pot fi trași la răspundere pentru voturile și opiniile exprimate în exercitarea funcțiilor lor.

Fără autorizație venită din partea Camerei a căreia îi aparține, niciun membru al Parlamentului nu poate fi suspus unei percheziții personale sau la domiciliu, nici nu poate fi arestat sau lipsit de libertate personală, reținut sub arest, cu excepția executării unei sentințe irevocabile de condamnare, sau în cazul în care acesta a fost prins în momentul comiterii unei infracțiuni pentru care este prevăzută arestarea obligatorie în flagrant.

O autorizație asemănătoare este necesară în cazul supunerii membrilor

Parlamentului la interceptări, sub orice formă, ale conversațiilor sau comunicațiilor avute, și la confiscarea corespondenței.

Art. 69.

Membrii Parlamentului primesc o indemnizație prevăzută de lege.

SECȚIUNEA II – *Adoptarea legilor.*

Art. 70.

Funcția legislativă este exercitată în formă colectivă de cele două Camere.

Art. 71.

Inițiativa legilor aparține Guvernului, fiecărui membru din cele două Camere și organismelor și instituțiilor cărora le-a fost conferită prin legea Constituțională.

Poporul exercită inițiativa legilor, prin propunere venită din partea a cel puțin cincizeci de mii de alegători, printr-un proiect redactat pe articole.

Art. 72.

Fiecare proiect de lege, prezentat unei Camere este, în conformitate cu normele regulamentului său, supus examinării de către o Comisie și apoi de aceeași

Camera, care îl aprobă, articol după articol, și prin vot final.

Regulamentul stabilește proceduri prescurtate pentru proiectele de lege cu regim de urgență.

Poate, de asemenea, să stabilească, în ce cazuri și forme, examinarea și aprobarea proiectelor de lege sunt încredințate Comisiilor, chiar permanente, formate în așa fel încât să reflecte proporția grupurilor parlamentare. Și în aceste cazuri, până la momentul aprobării definitive, proiectul de lege este redat Camerei, dacă Guvernul sau a zecea parte din membrii Camerei sau a cincea parte din Comisie doresc ca acesta să fie discutat și votat de aceiași Camera sau să fie supus aprobării votului final doar prin declarații de vot. Regulamentul hotărăște formele de publicitate ale lucrărilor din cadrul Comisiilor.

Procedura normală de examinare și aprobare, din partea Camerei, este întotdeauna adoptată pentru proiectele de lege în materie constituțională și electorală, pentru cele cu caracter legislativ, de autorizare în vederea ratificărilor de tratate internaționale, de aprobare a bugetelor și cheltuielilor.

Art. 73.

Legile sunt promulgate de Președintele Republicii în termen de o lună de la aprobare.

Dacă Camerele, fiecare având majoritatea absolută a membrilor ei, declară regimul de urgență, legea este promulgată în termenul stabilit de acesta.

Legile sunt publicate imediat după adoptarea lor și intră în vigoare în a cincisprezecea după publicarea lor, cu excepția cazului când înseși legile stabilesc un termen diferit.

Art. 74.

Înainte de promulgarea legii, Președintele Republicii poate cere o nouă reexaminare a ei, printr-un mesaj motivat către Camere.

Dacă Camerele aprobă din nou legea, ea trebuie să fie promulgată.

Art. 75.

Se solicită referendum popular pentru hotărârea abrogării totale sau parțiale a unei legi, sau a unui act care are putere de lege, atunci când acest lucru este cerut de cinci sute de mii de alegători sau de cinci Consilii regionale.

Nu este admis referendumul pentru legile fiscale și cele care privesc bugetul, de amnistie și suspendare a pedepsei, de autorizare în vederea ratificării tratatelor internaționale.

Cetățenii care participă la alegerea Camerei Deputaților au dreptul de a lua parte la referendum.

Propunerea supusă referendumului este aprobată dacă s-a întrunit majoritatea celor care au drept de vot, și dacă se ajunge la majoritatea voturilor valabil exprimate.

Legea stabilește modul de organizare al referendumului.

Art. 76.

Exercitarea funcției legislative nu poate fi delegată Guvernului, decât cu determinarea principiilor și a criteriilor de orientare și doar pe o perioadă de timp limitată și pentru lucruri definite.

Art. 77.

Guvernul nu poate, fără a fi delegat de către Camere, să adopte decrete care să aibă valoare de lege ordinară.

Atunci când, în cazuri extraordinare de urgență, Guvernul adoptă pe propria sa responsabilitate, măsuri provizorii cu valoare de lege, trebuie ca în aceiași zi să le prezinte pentru convertire [în legi] Camerelor care, chiar dacă sunt dizolvate, sunt convocate în mod excepțional și se reunesc în termen de cinci zile.

Decretele își pierd eficacitate chiar de la început, dacă ele nu sunt convertite în lege în termen de șaizeci de zile de la publicarea lor. Totuși, Camerele pot reglementa prin lege raporturile juridice născute pe baza decretelor care nu au fost convertite.

Art. 78.

Camerele hotărăsc starea de război și încredințează Guvernului puterile necesare.

Art. 79.

Grațierea și modificarea pedepsei sunt permise doar prin lege adoptată cu majoritate formată din două treimi din membrii fiecărei Camere, articol cu articol și vot final.

Legea care acordă grațierea sau modificarea pedepsei stabilește termenul pentru aplicarea acestora.

În orice caz, grațierea și modificarea pedepsei nu pot fi aplicate infracțiunilor comise după prezentarea proiectului de lege.

Art. 80.

Camerele autorizează prin lege ratificarea tratatelor internaționale care sunt de natură politică, sau care prevăd arbitrări sau regulamente juridice, sau care produc modificări teritoriale sau costuri financiare ori modificări ale legilor.

Art. 81.

Statul asigură echilibrul între încasări și cheltuielile propriului buget, ținând seama de perioadele favorabile și nefavorabile ale ciclului economic.

Recurgerea la împrumut este permisă numai luând în considerare efectele ciclului economic, cu autorizația celor două Camere, adoptată cu majoritatea absolută a membrilor săi, și doar în cazuri excepționale.

Fiecare lege care comportă noi cheltuieli necesită indicarea mijloacelor pentru a o susține.

Camerele aprobă în fiecare an, prin lege, bugetul și darea de seamă finală prezentate de Guvern.

Exercitarea provizorie a bilanțului nu poate fi acordată decât prin lege și pe perioade de timp nu mai mari de patru luni.

Conținutul legii bugetului, normele fundamentale și criteriile vizate în asigurarea unui echilibru între încasări și cheltuieli și sustenabilitatea datoriei administrației publice sunt stabilite prin lege aprobată cu votul majorității absolute a membrilor din fiecare Cameră, respectând principiile definite în legea constituțională.

Art. 82.

Fiecare Cameră poate să ceară anchete în domenii de interes public.

În acest scop numește dintre proprii săi membrii o Comisie formată în așa fel încât să reprezinte proporțional diferitele grupuri. Comisia de anchetă desfășoară anchete și examinări cu aceleași puteri și aceleași limitări ca și autoritatea judiciară.

TITLUL II

PREȘEDINTELE REPUBLICII

Art. 83.

Președintele Republicii este ales de Parlament în ședința comună a membrilor săi.

La alegeri participă trei delegați pentru fiecare Regiune aleși de Consiliul regional în așa fel încât să fie asigurată reprezentarea minorităților. Regiunea Valle D'Aosta are doar un delegat.

Alegerea Președintelui Republicii are loc prin scrutinul secret al majorității a două treimi din adunare. După al treilea scrutin este suficient votul majorității absolute.

Art. 84.

Poate fi ales președinte al Republicii orice cetățean care a împlinit vârsta de cincizeci de ani și se bucură de drepturi civile și politice.

Funcția de Președinte al Republicii este incompatibilă cu oricare altă funcție.

Salariul și celelalte drepturi cuvenite Președintelui sunt stabilite de lege.

Art. 85.

Președintele Republicii este ales pe timp de șapte ani.

Cu treizeci de zile înainte de expirarea termenului limită, Președintele Camerei Deputaților convoacă în sesiune comună Parlamentul și delegații regionali, pentru a alege noul președinte al Republicii.

Dacă Camerele sunt dizolvate, sau mai sunt mai puțin de trei luni până la expirarea mandatului, alegerea are loc în termen de cincisprezece zile de la reu-

niunea noilor Camere. Între timp, puterile președintelui în exercițiu sunt prelungite.

Art. 86.

În cazul în care funcțiile președintelui Republicii, nu pot fi îndeplinite de către acesta, ele sunt exercitate de președintele Senatului.

În caz de impediment major sau de moarte ori demisie a Președintelui Republicii, președintele Camerei Deputaților indică alegerea noului Președinte al Republicii în termen de cincisprezece zile, cu excepția cazului când sunt dizolvate Camerele sau când mai rămân mai puțin de trei luni până la încetarea mandatului acestora, și când este prevăzut un termen mai lung.

Art. 87.

Președintele Republicii este Șeful Statului și reprezintă unitatea națională.

Președintele poate adresa mesaje celor două Camere.

Decide alegerea noilor Camere și fixează prima ședință.

Autorizează prezentarea la Camere a proiectelor de lege inițiate de Guvern.

Promulgă legile și emite decretele cu valoare de lege și regulamente.

Decide referendumul popular în cazurile prevăzute de Constituție.

Numește în cazurile indicate de lege, funcționarii Statului.

Acreditează și primește reprezentanții diplomați, ratifică tratatele internaționale solicitând, când este cazul, autorizarea Camerelor.

Comandă Forțele armate, prezidează Consiliul suprem de apărare constituit conform legii, declară starea de război decisă de Camere.

Prezidează Consiliul superior al magistraturii.

Poate acorda grațierea și comutarea pedepselor.

Conferă distincții din partea Republicii.

Art. 88.

Președintele Republicii poate, după audierea Președinților lor, să dizolve Camerele sau chiar una dintre ele.

El nu poate exercita acest drept în ultimele șase luni ale mandatului său, cu excepția când acestea coincid în totalitate sau parțial cu ultimele șase luni de legislatură.

Art. 89.

Niciun act al Președintelui nu este valabil dacă el nu este contrasemnat de miniștrii care l-au propus, care își asumă responsabilitatea.

Actele cu valoare legislativă și celelalte indicate de lege sunt contrasemnate și de către Președintele Consiliului de Miniștri.

Art. 90.

Președintele Republicii nu este responsabil de acțiunile săvârșite în exercitarea funcțiilor sale, cu excepția celor care privesc înalta trădare sau atentatul la adresa Constituției.

În aceste cazuri este pus sub acuzare de către Parlament în ședință comună, cu votul majorității absolute a membrilor.

Art. 91.

Președintele Republicii, înainte de a-și asuma funcția, depune jurământ de credință față de Republică și de respect față de Constituție, în fața Parlamentului reunit în ședință comună.

TITLUL III

GUVERNUL

SECȚIUNEA I – *Consiliul de Miniștri.*

Art. 92.

Guvernul Republicii este format din Președintele Consiliului și din Miniștri care împreună formează Consiliul de Miniștri.

Președintele Republicii numește Președintele Consiliului de Miniștri și, la propunerea acestuia, Miniștrii.

Art. 93.

Președintele Consiliului de Miniștri și Miniștrii, înainte de asumarea funcțiilor, depun jurământ în fața Președintelui Republicii.

Art. 94.

Guvernul trebuie să obțină încrederea celor două Camere.

Fiecare Cameră acordă sau revocă încrederea prin moțiune justificată și votată prin apel nominal.

În zece zile de la constituire, Guvernul se prezintă în fața Camerelor pentru a obține încrederea.

Votul contrar al uneia sau al ambelor Camere la o propunere de Guvern nu obligă la demisia.

Moțiunea de neîncredere trebuie semnată de cel puțin o zecime din membrii Camerei și nu poate fi supusă dezbaterii mai devreme de trei zile de la prezentarea acesteia.

Art. 95.

Președintele Consiliului de Miniștri îndrumă și este responsabil de politica generală a Guvernului. Menține unitatea politico-administrativă, promovând și coordonând activitatea miniștrilor.

Miniștrii sunt responsabili colegial de actele Consiliului de Miniștri, și individual de actele din departamentele pe care le conduc.

Legea stabilește organizarea Președinției Consiliului și determină numărul, atribuțiile și organizarea Ministerelor.

Art. 96.

Președintele Consiliului de Miniștri și miniștrii, chiar dacă mandatul lor a expirat, se supun, pentru infracțiunile comise în timpul exercitării funcțiilor lor, autorităților obișnuite, după autorizarea Senatului sau a Camerei Deputaților, conform normelor stabilite în legea constituțională.

SECȚIUNEA II – *Administrația Publică*.

Art. 97.

Administrația publică, în conformitate cu organizarea Uniunii Europene, asigură echilibrul bugetelor și sustenabilitatea datoriei publice.

Birourile publice administrative sunt organizate conform dispozițiilor legii, în așa fel încât să se asigure buna funcționare și imparțialitatea administrației.

În organizarea birourilor se stabilesc sferile de competență, atribuțiile și responsabilitățile proprii ale angajaților.

Accesul la funcțiile publice în administrație se face pe bază de concurs, cu excepția cazurilor stabilite de lege.

Art. 98.

Funcționarii publici sunt în serviciul exclusiv al Națiunii.

Dacă sunt membri ai Parlamentului, nu pot fi promovați, decât pe bază de vechime.

Prin lege pot fi stabilite limitări ale dreptului de înscriere în partidele politice pentru magistrați, militarii de profesie activi în serviciu, funcționarii și agenții de poliție, reprezentanții diplomatici și consulari din străinătate.

SECȚIUNEA III – *Organele auxiliare*

Art. 99.

Consiliul național al economiei și al muncii este constituit, așa cum prevede legea, din experți și reprezentanți ale categoriilor de producție, în așa fel încât să se țină cont de importanța lor numerică și calitativă.

Este organ consultativ al Camerelor și Guvernului în domeniile și în conformitate cu funcțiile care îi sunt atribuite prin lege.

Are inițiativă legislativă și poate contribui la elaborarea legislației economice și sociale conform principiilor și în limitele stabilite de lege.

Art. 100.

Consiliul de Stat este organismul consultativ juridic-administrativ și de protecție a justiției în administrație.

Curtea de Conturi exercită controlul preventiv de legitimitate asupra actelor Guvernului, precum și cel ulterior, referitor la gestionarea bugetului de Stat. Participă, în cazurile și formele stabilite prin lege, la controlul gestiunii financiare a instituțiilor la care Statul contribuie în mod obișnuit. Raportează direct Camerelor rezultatul controlului efectuat.

Legea asigură independența celor două Instituții și a membrilor acestora în fața Guvernului.

TITLUL IV

AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ

SECȚIUNEA I – *Instanțele judecătorești.*

Art. 101.

Justiția este administrată în numele poporului.
Judecătorii sunt supuși numai legii.

Art. 102.

Funcția judiciară este exercitată de magistrați titulari stabiliți și reglementați conform normelor de organizare juridică.

Nu pot fi instituiți judecători extraordinari sau judecători speciali. Pot doar să fie organizate, pe lângă organele judiciare titulare, secții specializate pe anu-

mite domenii, inclusiv cu participarea de cetățeni competenți care nu fac parte din domeniul magistraturii.

Legea reglementează cazurile și formele participării directe ale poporului la administrarea justiției.

Art. 103.

Consiliul de Stat și celelalte organisme ale justiției administrative au jurisdicție în privința protejării intereselor legitime în fața administrației publice, și în anumite domenii indicate de lege, chiar și în cel al drepturilor individuale.

Curtea de Conturi are jurisdicție în materie de contabilitate publică și în alte materii specificate de lege.

Tribunalele militare au pe timp de război, jurisdicția stabilită de lege. Pe timp de pace au jurisdicție doar pentru infracțiunile militare săvârșite de membrii Forțelor Armate.

Art. 104.

Magistratura constituie un organism autonom și independent de orice altă putere.

Consiliul Superior al Magistraturii este condus de Președintele Republicii.

Din el fac parte, de drept, primul Președinte și Procurorul General al Curții de Casație.

Două treimi sunt aleși de magistrații titulari dintre cei care aparțin diferitelor categorii, iar o treime sunt aleși de Parlament, în ședință comună, dintre profe-

sorii universitari titulari în materii juridice și avocați cu experiență de peste cincisprezece ani în exercitarea profesiei.

Consiliul alege un vicepreședinte dintre membrii desemnați de Parlament.

Membrii electivi ai Consiliului rămân în funcție timp de patru ani și nu pot fi realeși imediat.

Ei nu pot, pe durata exercitării funcției, să fie înscrși în registrele profesionale, nici să facă parte din Parlament sau vreun Consiliu Regional.

Art. 105.

Sunt în competența Consiliului Superior al Magistraturii și conform normelor de organizare judiciară, angajările, delegările și transferurile, promovările și măsurile disciplinare față de magistrați.

Art. 106.

Numirea magistraților are loc pe bază de concurs.

Legea despre organizarea judiciară poate admite numirea, chiar electivă, de magistrați de onoare pentru toate funcțiile atribuite judecătorilor.

La propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, pot fi numiți asistenți ai Curții de Casație, pentru merite deosebite, profesori universitari titulari pe materii juridice și avocați cu mai mult de cincisprezece ani de experiență înscrși în Registrele speciale pentru jurisdicțiile superioare.

Art. 107.

Magistrații sunt inamovibili. Nu pot fi concediați sau suspendați din funcție, nici transferați în alte sedii sau funcții decât prin decizia Consiliului Superior al magistraturii, adoptată ori din motive și cu garanțiile de apărare stabilite de sistemul judiciar, ori cu consensul lor.

Ministrul Justiției poate dispune acțiuni disciplinare. Magistrații diferă între ei doar prin diversitatea funcțiilor. Procuratura se bucură de garanțiile stabilite prin normele de organizare judiciară.

Art. 108.

Normele privind organizarea judiciară și magistratura sunt hotărâte de lege.

Legea garantează independența judecătorilor din jurisdicțiile speciale, ale procurorilor din acestea și a celor din afara sistemului care participă la administrarea justiției.

Art. 109.

Autoritatea judiciară dispune în mod direct de poliția judiciară.

Art. 110.

Păstrând atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii, intră în competența Ministrului Justiției or-

ganizarea și funcționarea serviciilor referitoare la justiție.

SECȚIUNEA II – *Normele juridice.*

Art. 111.

Jurisdicția este pusă în aplicare prin intermediul unui proces corect reglementat de lege.

Orice proces se desfășoară în contradictoriu, între două părți, în condiții de egalitate, în fața unui judecător imparțial. Legea îi asigură o durată potrivită.

În procesul penal, legea garantează că persoana acuzată de o infracțiune este informată, cât mai repede posibil și în mod rezervat, cu privire la natura și motivele acuzațiilor aduse împotriva sa; că dispune de timpul și condițiile necesare pentru a-și pregăti apărarea; că are capacitatea, în fața judecătorului, de a interoga sau a pune să interogheze persoanele care depun mărturie în numele său, să obțină convocarea și interogarea persoanelor aflate în apărarea sa în aceleași condiții ca și cele ale acuzării cât și dobândirea oricărui alt mijloc de probă în favoarea sa; să fie asistat de un traducător dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită pe durata procesului.

Procesul penal este guvernat de principiul contradictoriului în formularea dovezilor. Vina acuzatului nu poate fi probată pe baza declarațiilor făcute de o persoană care, în mod liber, s-a sustras mereu și în

mod voit interogatoriului din partea imputatului sau al apărătorului său.

Legea reglementează cazurile în care formarea unei dovezi nu se produce în contradictoriu, prin consensul inculpatului sau prin constatarea imposibilității de natură obiectivă sau ca rezultat al unei conduite ilegale.

Toate măsurile jurisdicționale luate trebuie motivate.

Împotriva sentințelor și împotriva dispozițiilor legate de libertatea personală, emise de autoritățile jurisdicționale titulare sau speciale, se admite mereu recurs la Curtea de Casație pentru încălcarea legii. Se poate deroga de la această normă doar în cazul sentințelor tribunalelor militare pe timp de război.

Împotriva hotărârilor Consiliului de Stat și a Curții de Conturi, recursul la Curtea de Casație este permis numai din motive legate de competență judiciară.

Art. 112.

Procurorul are obligația de a exercita acțiunea penală.

Art. 113.

Împotriva acțiunilor Procuraturii este mereu admisă protecția jurisdicțională a drepturilor și intereselor legitime în fața organelor de jurisdicție titulară sau administrativă.

Această protecție jurisdicțională nu poate fi exclusă sau limitată la anumite mijloace de recurs sau pentru anumite categorii de fapte.

Legea stabilește care organe jurisdicționale pot anula acțiunile Procuraturii în cazurile și cu efectele prevăzute de legea însăși.

TITLUL V

REGIUNILE, PROVINCIIILE, PRIMĂRIILE

Art. 114.

Republica este formată din Primării, Provinciile, Orașele metropole, Regiuni și Stat.

Primăriile, Provinciile, Orașele metropole și Regiunile sunt structuri autonome cu statute proprii, puteri și funcții conform principiilor stabilite de Constituție. Capitala Republicii este Roma. Legea Statului reglementează organizarea ei.

Art. 115.

Articol abrogat.

Art. 116.

Friuli Venezia Giulia, Sardegnă, Sicilia, Trentino Alto-Adige/Sudtirolo și Valle DAosta/Vallè d'Aoste dispun de forme și condiții de autonomie conform statutelor speciale adoptate de legea constituțională.

Regiunea Trentino-Alto Adige Adige/Sudtiroil este constituită din provinciile autonome Trento și Bolzano.

Alte forme și condiții speciale de autonomie, referitoare la prevederile celui de-al treilea alineat al articolului 117 și al celui de-al doilea alineat al aceluiași articol, la litera l) limitate doar la organizarea judecătorilor de pace, n) și s), pot fi atribuite altor Regiuni, prin lege din partea Statului, la inițiativa Regiunii interesate, cu consultarea instituțiilor locale, respectând principiile art. 119. Legea este aprobată de către Camere cu majoritatea absolută a membrilor, pe baza unui acord între Stat și Regiunea interesată.

Art. 117.

Puterea legislativă este exercitată de Stat și de Regiuni în conformitate cu Constituția, cu constrângerile care decurg din normele comunitare și obligațiile internaționale.

Statul este legislator exclusiv în următoarele chestiuni:

a) politica externă și raporturile internaționale ale Statului; raporturile Statului cu Uniunea Europeană; dreptul de azil și statutul juridic al cetățenilor Statelor care nu aparțin Uniunii Europene;

b) imigrație;

c) legăturile dintre Republică și confesiunile religioase;

d) apărare și Forțele Armate, securitatea Statului; arme, muniții și explozive;

e) moneda, protejarea economisirilor și piețele financiare; protejarea concurenței; sistemul valutar; sistemul fiscal și contabil al Statului; armonizarea bugetelor publice; echilibrarea resurselor financiare;

f) organele de Stat și respectivele legi electorale, referendum-urile Statale, alegerea Parlamentului European;

g) structura și organizarea administrativă a Statului și a instituțiilor publice naționale;

h) ordinea și securitatea publică, cu excepția poliției administrative locale;

i) cetățenia, starea civilă și registrul populației;

l) jurisdicția și normele procesuale; sistemul civil și penal; justiția administrativă;

m) determinarea nivelurilor esențiale ale prestațiilor care privesc drepturile civile și sociale, care trebuie garantate pe tot teritoriul național;

n) reguli generale privind educația;

o) sistemul de asigurări sociale;

p) legislația electorală, organisme de guvernare și funcțiile fundamentale ale Primăriilor, Provinciilor și Orașelor Metropolitane;

q) vămi, protejarea frontierelor naționale și profilaxia internaționale;

r) greutate, unități de măsură și determinare a timpului; coordonarea informațională statistică și informatică a datelor administrației de Stat, Regională și locală; proprietate intelectuală;

s) protecția mediului, a ecosistemului și a patrimoniului cultural.

Sunt domenii de legislație concurentă cele care se referă la: relațiile internaționale și cu Uniunea Europeană a Regiunilor; comerțul exterior; protecția și siguranța muncii; educația, cu excepția autonomiei instituțiilor de învățământ și excluzând educația și formarea profesională; profesiile; cercetarea științifică și tehnologică și susținerea inovației în sectoarele de producție; ocrotirea sănătății; alimentația; regulamentul sportiv; protecția civilă; organizarea administrativ-teritorială; porturi și aeroporturi civile; marile rețele de transport și navigație; infrastructura comunicațiilor; producerea, transportarea și distribuția națională a energiei; sistemul de pensii; coordonarea finanțelor publice și a sistemului fiscal; valorizarea patrimoniului cultural și de mediu și promovarea și organizarea activităților culturale; casele de economii, băncile din mediul rural, companii regionale de credit; societăți de credit agrar cu caracter regional; În domeniile de legislație de concurență, puterea legislativă aparține Regiunilor, cu excepția principiilor fundamentale, rezervate legislației Statului;

Este de competența Regiunilor, puterea legislativă referitoare la orice alt domeniu care nu este rezervat în mod expres legislației Statului.

Regiunile și Provinciile autonome din Trento și Bolzano, în domeniile de proprie competență, participă la deciziile menite să formuleze legislația comunitară și se îngrijesc de implementarea și îndeplinirea acordurilor internaționale și a legislației Uniunii Eu-

ropene, respectând normele de procedură stabilite prin legea Statului, care reglementează modalitățile de exercitare a puterii alternative în caz de neîndeplinire a obligațiilor.

Puterea de reglementare aparține Statului în materie de legislație exclusivă, cu excepția cazurilor în care este delegată Regiunii. Puterea de reglementare aparține Regiunilor în orice altă materie. Primăriile, provinciile și orașele metropolă au puterea de a reglementa organizarea și îndeplinirea funcțiilor care le sunt atribuite.

Legile regionale elimină orice obstacol care împiedică egalitatea deplină a bărbaților și a femeilor în viața socială, culturală și economică și promovează accesul egal al femeilor și bărbaților în funcțiile de conducere.

Legea regională ratifică acordurile Regiunii cu alte Regiuni în vederea celei mai bune exercitări a propriilor funcții, chiar cu identificarea unor organisme comune.

În domeniile care țin de competența sa, Regiunea poate încheia acorduri cu State și colaborări cu instituții teritoriale interne ale altui Stat, în cazurile și în conformitate cu disciplina prevăzută de legile Statului.

Art. 118.

Funcțiile administrative sunt atribuite Primăriilor, cu excepția cazului când ele sunt atribuite Provinciilor.

lor, Orașelor Metropolă, Regiunilor și Statului, pentru a asigura funcționarea lor unitară, în baza principiilor de subsidiaritate, diferențiere și conformitate.

Primăriile, Provinciile și Orașele Metropolă își păstrează funcțiile administrative proprii precum și cele acordate de legea statală sau regională, conform respectivelor competențe.

Legea statală reglementează formele de coordonare dintre Stat și Regiuni în materiile

menționate la literele (b) și (h) prevăzute la alineatul doi al articolului 117, și reglementează, de asemenea, formele de înțelegere și coordonare în domeniul protecției patrimoniului cultural.

Statul, Regiunile, Orașele Metropolă și Provinciile și Primăriile favorizează inițiativa autonomă a cetățenilor, individuală sau asociată, pentru a întreprinde activități de interes general pe baza principiului subsidiarității.

Art. 119.

Primăriile, Provinciile, Orașele Metropolă și Regiunile au autonomie financiară privind veniturile și cheltuielile, respectând echilibrul bugetelor corespunzătoare, și contribuie la asigurarea respectării obligațiilor economice și financiare derivate din reglementările Uniunii Europene.

Primăriile, Provinciile, Orașele metropolă și Regiunile au resurse autonome. Stabilesc și aplică impozite și venituri proprii, în armonie cu Constituția și conform principiilor de coordonare a finanțelor publice

și a sistemului fiscal. Ele dispun de o parte din venitul derivat din taxele fiscale aferente teritoriului lor.

Legea statului instituie un fond de egalizare, fără restricții de destinatar, pentru teritoriile cu venit mai mic pe cap de locuitor.

Resursele care provin din sursele menționate în paragrafele precedente, permit Primăriilor, Provinciilor, Orașelor metropolă și Regiunilor să finanțeze integral activitățile publice care le sunt atribuite.

Pentru a promova dezvoltarea economică, coeziunea și solidaritatea socială, pentru a elimina dezechilibrele economice și sociale, pentru a promova eficiența exercitării drepturilor persoanei sau pentru a îndeplini alte scopuri decât cele prevăzute, Statul alocă resurse suplimentare și efectuează intervenții speciale în favoarea anumitor Primării, Provincii, Orașe metropolă și Regiuni.

Republica recunoaște specificul deosebit al insulelor și promovează măsurile necesare pentru a elimina dezavantajele care decurg din caracterul insular al acestora.

Primăriile, Provinciile, Orașele metropolă și Regiunile au propriul lor patrimoniu, atribuit în conformitate cu principiile generale determinate de legea Statului. Ele pot recurge la împrumuturi numai pentru a finanța costuri de investiții, cu cerința prezentării unor planuri de amortizare și cu condiția generală din partea fiecărei Regiuni de a respecta echilibrul bugetar. Orice garanție de Stat este exclusă pentru împrumuturile acelorasi contracte.

Art. 120.

Regiunea nu poate stabili taxe vamale privind importul, exportul sau tranzitul între

Regiuni, nici să adopte măsuri care să împiedice libera circulație a persoanelor și a mărfurilor între Regiuni, nici să limiteze exercitarea dreptului la muncă în oricare parte a teritoriului național.

Guvernul se poate substitui organismelor Regiunilor, Orașelor metropolă, Provinciilor și Primăriilor în cazuri de nerespectare a normelor și tratatelor internaționale sau a normativei comunitare sau de pericol grav pentru protecția și siguranța publică, sau atunci când o cer tutela unității juridice sau unității economice și în mod special tutela prestațiilor generale de bază privitoare la drepturile civile și sociale, fără a ține cont de granițele teritoriale ale guvernelor locale.

Legea definește procedurile potrivite care să garanteze că puterile substituite sunt exercitate respectând principiul de subsidiaritate și cel al cooperării loiale.

Art. 121.

Organele Regiunii sunt: Consiliul Regional, Adunarea și Președintele ei.

Consiliul Regional exercită puterile legislative atribuite Regiunii și celelalte funcțiuni conferite de Constituție și de legi. Poate să facă propuneri de legi Camerelor.

Organul executiv al Regiunilor este Adunarea regională.

Președintele Adunării reprezintă Regiunea, gestionează politica Adunării și este responsabil de aceasta; promulgă legile și formulează regulamentele regionale; conduce funcțiile administrative delegate de Stat către Regiune, conformându-se instrucțiunilor Guvernului Republicii.

Art. 122.

Sistemul de alegere și cazurile privind lipsa eligibilității sau incompatibilitatea Președintelui și a celorlalți membri ai Adunării Regionale, precum și a consilierilor regionali, sunt reglementate de legea Regiunii în limitele principiilor fundamentale stabilite prin Legea Republicii, care decide și durata organelor electiv.

Nimeni nu poate să facă parte în același timp dintr-un Consiliu sau Adunare regională, și dintr-o Cameră a Parlamentului, dintr-un alt Consiliu sau Adunare regională ori din Parlamentul European.

Consiliul alege, dintre membrii săi un Președinte și un birou prezidențial.

Consilierii regionali nu pot fi trași la răspundere pentru opiniile exprimate și voturile date în exercitarea funcțiilor lor.

Președintele Adunării Regionale, cu excepția cazului în care statutul regional decide în mod diferit, este ales prin vot universal și direct. Președintele ales nu mește și revocă membrii Adunării.

Art. 123.

Fiecare Regiune are un statut care, în armonie cu Constituția, determină forma de guvernare și principiile fundamentale de organizare și funcționare. Statutul reglementează exercitarea dreptului de inițiativă și de referendum privind legile și măsurile administrative ale Regiunii, publicarea legilor și regulamentelor regionale.

Statutul este aprobat și modificat de Consiliul regional cu lege aprobată prin majoritate absolută a membrilor săi, prin două deliberări succesive adoptate la un interval nu mai mic de două luni. Pentru asemenea lege nu se cere aplicarea vizei din partea Comisarului Guvernului. Guvernul Republicii poate promova problema legitimității constituționale a statutelor regionale în fața Curții Constituționale în decurs de treizeci de zile de la publicarea lor.

Statutul este supus unui referendum popular dacă în mai puțin de trei luni de la publicarea lui, acesta este cerut de a cincizecea parte din alegătorii Regiunii sau de o cincime din membrii Consiliului regional. Statutul supus referendumului nu este promulgat dacă el nu este aprobat cu majoritate de voturi valabil exprimate.

În orice Regiune, statutul reglementează Consiliul autonomiilor locale, organism cu rol consultativ între Regiune și instituțiile locale.

Art. 124.

[Articol abrogat.]

Art. 125.

În Regiune sunt instituite organe de justiție administrativă de prim grad, conform prevederilor stabilite de legea Republicii. Pot fi instituite și secțiuni cu alte sedii decât în capitala Regiunii.

Art. 126.

Printr-un decret motivat al Președintelui Republicii sunt prevăzute dizolvarea Consiliului regional și destituirea Președintelui Adunării, care au întreprins acte contrarii Constituției sau violări grave ale legii. Dizolvarea și destituirea pot de asemenea să fie dispuse și din motive de securitate națională. Decretul este adoptat în urma audierii Comisiei de deputați și senatori constituită, pentru problemele regionale, în condițiile stabilite de legea Republicii.

Consiliul regional poate exprima neîncrederea față de Președintele Adunării prin intermediul unei moțiuni motivate, semnată de cel puțin o cincime a membrilor săi și aprobată prin apel nominal de majoritatea absolută a membrilor. Moțiunea nu poate fi supusă dezbaterii mai devreme de trei zile de la prezentarea ei.

Aprobarea moțiunii de neîncredere la adresa Președintelui Adunării ales prin vot direct și universal, precum și destituirea, interdicția permanentă, moartea sau demisia voluntară ale acestuia, conduc la demisia Adunării și dizolvarea Consiliului. În orice caz, aceleași efecte le au și demisia majorității membrilor Consiliului.

Art. 127.

Guvernul, atunci când consideră că o lege regională depășește competența Regiunii, poate înainta problema legitimității constituționale în fața Curții Constituționale în termen de șaizeci de zile de la publicarea sa.

Regiunea, atunci când consideră că o lege sau un act cu valoare de lege a Statului sau a unei altei Regiuni, lezează sfera sa de competență, poate înainta problema legitimității constituționale în fața Curții Constituționale în termen de șaizeci de zile de la publicarea legii sau a actului cu valoare de lege.

Art. 128.

[Articol abrogat.]

Art. 129.

[Articol abrogat.]

Art. 130.

[Articol abrogat.]

Art. 131.

Sunt constituite următoarele Regiuni:

Piemonte;

Valle d'Aosta;

Lombardia;

Trentino-Alto Adige;
Veneto;
Friuli-Venezia Giulia;
Liguria;
Emilia-Romagna;
Toscana;
Umbria;
Marche;
Lazio;
Abruzzi;
Molise;
Campania;
Puglia;
Basilicata;
Calabria;
Sicilia;
Sardegna;

Art. 132.

Se poate, printr-o lege constituțională, și după audierea Consiliilor regionale, să se dispună de unirea unor Regiuni existente sau de crearea de noi Regiuni cu un minim de un milion de locuitori, atunci când aceasta este solicitată de mai multe Consilii ale primăriilor care reprezintă cel puțin o treime din populația interesată, iar propunerea să fie aprobată prin referendum de majoritatea aceleiași populații.

Se poate, cu aprobarea majorității populațiilor Provinciei sau a Provinciilor interesate, a Primăriei sau

a Primăriilor interesate, prin intermediul unui referendum și cu lege din partea Republicii, după consultarea Consiliilor regionale, să fie permis Provinciilor și Primăriilor, care solicită acest lucru, să se separe de o Regiune și să se alipească alteia.

Art. 133.

Schimbarea circumscripțiilor provinciale și instituirea de noi Provincii în cadrul unei Regiuni, sunt stabilite prin legi ale Republicii, la inițiativa Primăriilor și după consultarea aceleiași Regiuni.

Regiunea, după consultarea populației interesate, poate, prin legile ei, să instituie pe propriul său teritoriu, noi Primării și să modifice circumscripțiile și denumirile lor.

TITLUL VI

GARANȚIILE CONSTITUȚIONALE

SECȚIUNEA I – *Curtea Constituțională.*

Art. 134.

Curtea Constituțională judecă:

în cazul unor litigii referitoare la legitimitatea constituțională a legilor și actelor cu valoare de lege ale Statului și ale Regiunilor; în cazul conflictelor de

competență între puterilor Statului, între Stat și Regiuni, și între Regiuni;

în privința acuzelor făcute împotriva Președintelui Republicii, în conformitate cu Constituția.

Art. 135.

Curtea Constituțională este alcătuită din cincisprezece judecători, o treime desemnați de Președintele Republicii, o treime de Parlament în ședința comună și o treime de magistratura superioară titulară și administrativă.

Judecătorii Curții Constituționale sunt aleși dintre magistrații, chiar pensionați, din cadrul jurisdicțiilor superioare titulare și administrative, profesorii universitari titulari în materii juridice și avocații cu peste douăzeci de ani de experiență.

Judecătorii Curții Constituționale sunt numiți pe o durată de nouă ani, cu începere, pentru fiecare dintre ei, de la data depunerii jurământului, și nu pot fi numiți din nou.

La expirarea mandatului, judecătorul constituțional își încheie funcția sa.

Curtea alege dintre membrii ei, conform normelor stabilite de lege, Președintele, care rămâne în exercițiu timp de trei ani, și poate fi reales, cu condiția respectării termenului când expiră funcția sa de judecător.

Funcția de judecător al Curții este incompatibilă cu cea de membru al Parlamentului sau al Consiliului

Regional, cu exercitarea profesiei de avocat și cu oricare altă funcție indicată de lege.

În sentințele de acuzare împotriva Președintelui Republicii intervin, în afară de judecătorii titulari ai Curții, șaisprezece membrii trași la sorți dintr-o listă de cetățeni care au dreptul de a fi aleși ca senatori, și pe care Parlamentul o completează la fiecare nouă ani, prin alegeri, cu aceleași proceduri stabilite pentru numirea judecătorilor titulari.

Art. 136.

Atunci când Curtea declară nelegitimitatea constituțională a unei norme de lege sau a unui act cu valoare de lege, norma încetează să aibă eficacitate din ziua următoare publicării deciziei.

Decizia Curții este publicată și comunicată Camerelor și Consiliilor regionale interesate, în așa fel încât, unde este necesar, să o aducă la o formă constituțională.

Art. 137.

O lege constituțională stabilește condițiile, formele, termenii de propunere a hotărârilor de legitimitate constituțională și garanțiile independenței judecătorilor Curții.

Prin legea ordinară se stabilesc celelalte norme necesare înființării și funcționării Curții.

Împotriva deciziilor Curții Constituționale nu este admisă nicio contestare.

SECȚIUNEA II – *Revizuirea Constituției.*
Legile constituționale.

Art. 138.

Legile de revizuire a Constituției și celelalte legi constituționale sunt adoptate de fiecare Cameră cu două deliberări succesive la un interval nu mai mic de trei luni și sunt aprobate prin votul majorității absolute a membrilor fiecărei Camere în cel de-al doilea scrutin.

Aceleași legi fac obiectul unui referendum popular atunci când, în termen de trei luni de la publicarea lor, prezintă cerere o cincime a membrilor unei Camere sau cinci sute de mii de alegători sau cinci Consilii regionale. Legea supusă unui referendum nu este promulgată, dacă nu este aprobată de majoritatea voturilor valabil exprimate.

Referendumul nu se organizează dacă legea a fost aprobată în cel de al doilea tur de scrutin, de fiecare Cameră, cu majoritatea a două treimi dintre membri.

Art. 139.

Forma de guvernământ republicană nu poate constitui obiectul revizuirii constituționale.

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

I.

Odată cu intrarea în vigoare a Constituției, Șeful provizoriu al Statului exercită prerogativele Președintelui Republicii și își asumă titlul.

II.

Dacă la data alegerii Președintelui Republicii nu sunt constituite toate Consiliile Regionale, participă la alegeri numai membrii celor două Camere.

III.

La prima întrunire a Senatului Republicii sunt numiți senatori, prin decretul Președintelui Republicii, deputații Adunării Constituante care întrunesc cerințele de lege pentru a fi senatori și care:

au fost președinți ai Guvernului sau al unor Adunări legislative;

au făcut parte din Senatul dizolvat;

au fost aleși cel puțin de trei ori, inclusiv în Adunarea Constituantă;

au fost declarați depuși din funcție în ședința Camerei Deputaților din 9 noiembrie;

1926; au executat o pedeapsă de închisoare nu mai mică de cinci ani ca urmare a condamnării din partea tribunalului special fascist pentru apărarea Statului.

Sunt numiți de asemenea senatori, prin decret al Președintelui Republicii, membrii Senatului dizolvat care au făcut parte din Sfatul Național (Consulta Nazionale).

La dreptul de a fi numiți senatori se poate renunța înainte de semnarea decretului de numire. Acceptarea candidaturii pentru alegerile politice implică renunțarea la dreptul de senator.

IV.

Pentru prima alegere a Senatului, Molise este considerată drept o Regiune de sine stătătoare, cu un număr de senatori proporțional cu numărul populației sale.

V.

Dispoziția articolului 80 al Constituției, în ceea ce privește tratatele internaționale care adaugă sarcini finanțelor sau modificări de lege, intră în vigoare de la data convocării Camerelor.

VI.

În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a Constituției se trece la revizuirea organelor speciale de jurisdicție existente actual, cu excepția jurisdicțiilor Consiliului de Stat, a Curții de Conturi și a tribunalelor militare.

În termen de un an de la aceeași dată se emite o lege de reorganizare a Tribunalului militar suprem referitor la articolul 111.

VII.

Până când nu este emisă noua lege de organizare judiciară în conformitate cu Constituția, continuă să fie aplicate normele aflate în vigoare.

Până când nu intră în activitate Curtea Constituțională, decizia controverselor indicate în articolul 134 are loc în formele și limitele normelor preexistente intrării în vigoare a Constituției.

VIII.

Alegerile Consiliilor regionale și a organelor electiv ale administrațiilor provinciale sunt făcute în mai puțin de un an de la intrarea în vigoare a Constituției.

Legile Republicii reglementează pentru fiecare ramură a administrației publice transferul funcțiilor statale atribuite Regiunilor. Până când nu este prevăzută reorganizarea și distribuirea funcțiilor administrative între instituțiile locale, rămân în competența Provinciilor și Primăriilor funcțiile pe care le exercită în prezent și celelalte delegate de către Regiuni.

Legile Republicii reglementează transferul înspre Regiuni a funcționarilor și angajaților Statului, și din administrațiile centrale, dacă este necesar noii organizări. Pentru formarea birourilor acestora Regiunile trebuie, în afară de cazuri de necesitate, să își aleagă personal din cel al Statului și al instituțiilor locale.

IX.

Republica, în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a Constituției, își adaptează legile la exigențele autonomiilor locale și la competența legislativă atribuită Regiunilor.

X.

Pentru Regiunea Friuli-Venezia Giulia, conform articolului 116, se aplică în mod provizoriu normele generale ale Titlului V din partea a doua, cu tutelarea minorităților lingvistice în conformitate cu articolul 6.

XI.

În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a Constituției, pot fi formate, prin legi constituționale, alte Regiuni, cu modificarea listei de la articolul 131, chiar fără concursul de condiții impuse de primul alineat al articolului 132, dar cu obligația consultării populațiilor interesate.

XII.

Este interzisă reorganizarea, sub orice formă, a partidului fascist dizolvat.

Prin derogare de la articolul 48, sunt stabilite prin lege, pe o perioadă de nu mai mult de cinci ani de la intrarea în vigoare a Constituției, limitări temporale ale dreptului de vot și de a fi aleși pentru conducătorii responsabili ai regimului fascist.

XIII.¹

Le sunt interzise foștilor suverani ai Casei de Savoia, soțiilor lor și descendenților de sex masculin, intrarea și șederea pe teritoriul național.

Bunurile existente pe teritoriul național, ale foștilor regi din Casa de Savoia, ale soțiilor lor și ale descendenților de sex masculin, sunt confiscate de Stat.

Transferurile și obținerea de drepturi regale asupra bunurilor înseși, obținute după 2 iunie 1946, sunt anulate.

XIV.

Titlurile nobiliare nu sunt recunoscute.

Titlaturile celor născuți înainte de 28 octombrie 1922, valorează ca și parte din nume.

Ordinul maurizian este păstrat ca instituție spitalicească și funcționează în modul stabilit de lege.

Legea reglementează și desființarea Comitetului heraldic.

XV.

Odată cu intrarea în vigoare a Constituției se transformă în lege, decretul legislativ de locotenență din

---

¹ Articolul unic al legii constituționale din 23 octombrie 2002, nr. 1 («Legea constituțională pentru anularea efectelor primului și al celui de-al doilea paragraf din dispoziția a XIII-a tranzitorie și finală ale Constituției», Monitorul Oficial nr. 252 din 26 octombrie 2002) prevede că: «Primul și al doilea paragraf din dispoziția a XIII-a tranzitorie și finală ale Constituției își încetează efectele de la data intrării în vigoare a acestei legi constituționale».

25 iunie 1944, nr. 151, privind organizarea provizorie a Statului.

XVI.

În termen de un an de la intrarea în vigoare a Constituției se procedează la revizuirea și coordonării ei cu legile constituționale anterioare, care până acum nu au fost în mod explicit sau implicit abrogate.

XVII.

Adunarea Constituantă va fi convocată de Președintele său pentru a delibera, până la 31 ianuarie 1948, cu privire la legea pentru alegerea Senatului Republicii, a statutelor regionale speciale și a legii presei.

Până la ziua alegerilor noilor Camere, Adunarea Constituantă poate fi convocată, când e nevoie de deliberarea în materiile atribuite competenței acesteia, de articolele 2, primul și al doilea alineat, și 3, primul și al doilea alineat, și de decretul legislativ din 16 martie 1946, nr. 98.

În această perioadă, Comisiile permanente rămân în funcție. Cele legislative trimit Guvernului proiectele de lege, care le-au fost trimise, cu eventuale observații și propuneri de amendamente.

Deputații pot prezenta Guvernului întrebări cu cerere de răspuns în scris.

Adunarea Constituantă, în baza celui de al doilea alineat al prezentului articol, este convocată de Președintele său la cererea motivată a Guvernului sau a cel puțin două sute de deputați.

XVIII.

Prezenta Constituție este promulgată de președintele provizoriu al Statului în termen de cinci zile de la aprobarea ei din partea Adunării Constituante, și intră în vigoare la 1 ianuarie 1948.

Textul Constituției se păstrează în cadrul fiecărei Primării a Republicii, pentru a rămâne expus, pe întreg parcursul anului 1948, astfel încât fiecare cetățean să o poată cunoaște.

Constituția, purtând sigiliul Statului, va fi integrată în Colecția oficială a legilor și decretelor Republicii.

Constituția trebuie să fie respectată cu fidelitate ca Lege fundamentală a Republicii de toți cetățenii și de către organele Statului.

Dată la Roma, în ziua de 27 decembrie 1947

ENRICO DE NICOLA

CONTRASEMNEAZĂ

*Președintele
Adunării Constituante*

UMBERTO TERRACINI

*Președintele
Guvernului:*

ALCIDE DE GASPERI

Păstrătorul sigiliilor

GIUSEPPE GRASSI

Stabilimenti Tipografici Carlo Colombo S.p.A.
Roma - settembre 2023

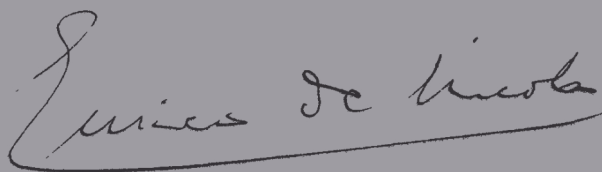

Constituția italiană a fost promulgată la 27 decembrie 1947 la Palazzo Giustiniani, ales de Enrico De Nicola drept sediu temporar al Șefului Statului în perioada dintre organizarea referendumului între Monarhie și Republică din 2 iunie 1946 și promulgarea Constituției.

Volumul prezintă textul actual al Constituției Republicii Italiene, rezultat din cel publicat în ediția extraordinară a Monitorului Oficial nr. 298 din 27 decembrie 1947 și din toate modificările introduse de legile constituționale ulterioare.

Am citit-o cu atenție!
Putem semna cu conștiința curată

A handwritten signature in black ink, reading "Enrico De Nicola". The signature is written in a cursive, flowing style and is underlined with a single horizontal stroke.